

Om rätten till fiske

– ledare i Svenskt Fiske nr 1-2020 av Sportfiskarnas förbundsordförande Joakim Ollén

Högsta Domstolens dom i Girjasmålet har väckt stor uppmärksamhet bland sportfiskare – med rätta. Vad händer nu med fisket? Det är mest jakten som fått uppmärksamhet och som lyfts fram som det stora problemet för de renskötande samerna. Fisket har i rapporteringen kring målet kommit i skymundan men för den som älskar sportfiske i fjällnatur är naturligtvis domen lika betydelsefull som för någon jägare.

I hundra år har vår organisation utkämpat strider för att säkerställa möjligheter till ett attraktivt sportfiske. Ibland – ganska ofta – handlar kampen om att från ett miljöperspektiv säkerställa vattenkvalité och övriga livsbetingelser. Utan friska vatten inga levande och starka fiskbestånd och då förstås heller inga möjligheter att bedriva ett meningsfullt sportfiske. Den kampen för vi dagligen både i det stora och det lilla, oavsett om det handlar om övergripande miljöbelastning eller ett enskilt vandringshinder i en å.

Men ibland gäller kampen den legala rätten till fiske. I det arbetet är ett ekosystemperspektiv numera helt vägledande. Det vill säga att fisket alltid måste bedrivas med utgångspunkt från vad naturen klarar vad gäller reproduktion och balans i ekosystemet. Men det finns ändå möjligheter att välja olika vägar. Ett från biologisk synpunkt hållbart fiske kan bedrivas så att det ger dåligt ekonomiskt utbyte eller omvänt en god avkastning för bygden och fiskerättsinnehavarna.

I valet mellan det förra och senare kan man ju tycka att det borde vara uppenbart vilken väg man ska gå. Dock visar verkligheten många exempel på en suboptimering av fiskerätten, ibland beroende på okunskap, ibland på traditioner eller helt enkelt ovilja att se de större perspektiven. Också i många fall kan trögheten i myndighetsstrukturer leda till konstigheter i regler om fiskerätt.

Ett – tyvärr – övertydligt exempel på det är reglerna om havsöringsfiske vid våra kuster. I mina hemtrakter, Skåne, hade vi nyligen premiär på detta härliga januarifiske. Men längs västkusten är det som bekant först i april som jakten på de blanka tar sin början. Och går vi till ostkusten finns ingen begränsning alls. Detta är bara ett av många exempel på att en statlig förvaltning eller regelstyrning av fisket ingalunda är någon garanti för sunt förnuft eller en ekosystembaserad förvaltning.

Självklart är privat kontrollerade vatten inte heller automatiskt förnuftigt förvaltade. Det finns i vårt land med 90 000 vattensystem exempel på det mesta, allt ifrån genomtänkt och långsiktig förvaltning till raka motsatsen...

För oss som Förbund är det egentligen ganska enkelt att hålla en linje. Vi vill först och främst att det ska finnas livskraftiga fiskebestånd i friska vatten – bara det är en målsättning som håller oss sysselsatta många år framöver. Men därtill önskar vi naturligtvis att fiskeresursen ska nyttjas på ett sätt som ger bred tillgång till fisket och ett ekonomiskt optimalt – inte maximalt – resultat för vem som än är innehavare av fiskerätten. På så sätt säkerställer man ett långsiktigt hållbart fiske.

Förutsättningarna för fjällfisket, ja i den mycket stora del av vårt lands yta som täcks av samebyar, kommer ofrånkomligen att förändras genom HDs dom. Och domen ligger fast.

Om det blir till det bättre eller sämre återstår att se. Det finns de som nu fruktar att samebyarna vill behålla "allt för sig själva". Jag tror inte det. Vi kommer från Förbundets sida att eftersträva en konstruktiv dialog och bidra med all vår kompetens, båda vad gäller förvaltning av vatten och hantering av sportfisket, för att uppnå ett gott resultat för alla parter.

Vi måste ha utgångspunkten att ingen ansvarskännande fiskerättsinnehavare rimligen kan vilja uppnå något annat än just den ekosystembaserade förvaltning och dessutom den ekonomiska nytta, som för oss är ledstjärnan. Med den utgångspunkten är jag optimist vad gäller effekterna av Girjas-domen – och vi kommer att göra allt i vår makt för att den optimismen ska visa sig välgrundad!

Joakim Ollén

februari 2020

Förbundsordförande Sportfiskarna